

**Metoderapport: Skytterdalen-saken
Budstikka
Høsten 2016**

Hva er Skytterdalen?	3
Hvorfor fattet lokalavisen interesse?	3
I korte trekk: Hva fant vi?	3
Sakene som ble publisert	4
Hvordan jobbet vi	6
Trinn 1: Arkivsøk	6
Trinn 2: Forespørsel hos politi, brannvesen og kommunale myndigheter, boligaktører	7
Politiet	7
Brannvesenet	8
Bærum kommune	8
Trinn 3: Strategidokumenter og forskning	8
Trinn 4: Beboere	9
Trinn 5: Politikere	11
Etiske problemstillinger: Stigmatisering	11
Reaksjoner på sakene	12
Konsekvenser	12

Journalister

Hovedsaklig magasinredaksjonen, bestående av Kine Thorsen (tlf 997 81 561) og Sidsel Hvaal (tlf 402 43 316).

Det har også vært produsert oppfølgere av nyhetsjournalister Nils Harnes, Eira Kjernlie og Kjetil Olsen Vethe.

Hva er Skytterdalen?

Høsten 2002 sto Skytterdalen 15 og 17 ferdig, to høyblokker på åtte etasjer og med til sammen 136 leiligheter, fem minutters gange fra Sandvika togstasjon. De kommunalt eide leilighetene var planlagt som et rimelige utleietilbud rettet mot ungdom i et presset boligmarked. Det skulle vise seg at de endte som noe helt annet.

Hvorfor fattet lokalavisen interesse?

Budstikka har skrevet mye om Skytterdalen-blokkene, fra idéen ble unnfanget til de siste årenes mange politinotiser. "Alle" vet om Skytterdalen. Skytterdalen 15 og 17 er rett og slett en adresse med et dårlig rykte.¹

Så var det en dag, etter nedtegnning av nok en Skytterdalen-relatert notis, at spørsmålet ble stilt: Hvorfor er det så mye bråk i Skytterdalen? Hvordan ble det slik? Hvem bor her? Hvordan har de det, egentlig?

Vi har også hatt spesiell interesse av denne saken ettersom sterkt økende boligpriser og økende segregasjon i boligmarkedet er et viktig tema for Budstikka. Hvordan i all verden "våre unge" skal kunne få råd til å bosette seg i sin hjemkommune, er et gjengangerspørsmål i våre spalter. Skytterdalen 15 og 17 var svaret som det ble formulert på slutten av 90-tallet. Og hvordan gikk så det?

I korte trekk: Hva fant vi?

1. Den opprinnelige ungdomsprofilen var fullstendig borte.

---

¹ Det finnes enda en blokk i Skytterdalen, og denne er privateid. Bare kommunale 15 og 17 er omfattet av vår journalistiske prosjekt. Vi vil likevel, for enkelhets skyld, komme til å omtale disse som "Skytterdalen-blokkene".

2. Samtlige leiligheter, 136, var omgjort til sosialboliger til ulike grupper "vanskeligstilte i boligmarkedet"- rus, psykiatri, utviklingshemmede, flyktninger, dårlig økonomi, osv...
3. ... trass i at kommunens uttalte mål var å spre denne type boliger utover kommunen og unngå større konsentrasjoner.
4. 40 barnefamilier bodde her sammen med personer som strevde med rusavhengighet og psykisk sykdom. Foreldre var redde.
5. Fordi prosjektet var tenkt til ungdom med kort botid, fantes ingen gode uteområder for barna.
6. Også rusavhengige mislikte å bo så tett innpå andre rusavhengige. De fryktet at de ikke skulle klare å bli rusfri når fristelsene stadig var så nære innpå dem. De mislikte også at politiet var så tett på dem hele tiden.
7. Politikerne, som i sin tid hadde investert tungt i prosjektet både med tanke på penger og prestisje, hadde etter eget sigende ikke anelse om hvordan forholdene var.

Sakene som ble publisert

Hovedreportasjen var en lørdagssak over seks sider, publisert 5. november 2016

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/sandvika/kommunale-boliger/tina-23-vet-ikke-om-hun-tor-a-flytte-hjem-igjen-som-rusfri/f/5-55-391948>

05.11.2016

«Dette må vi snakke høyt om, dere»

Budstikkas lederartikkel

<http://www.budstikka.no/debatt/skytterdalen/sandvika/dette-ma-vi-snakke-hoyt-om-dere/s/5-55-392103>

05.11.2016

«Politikerne om Skytterdalen: - Ingen klager til oss»

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/politikk/torbjorn-espelien/politikerne-om-skytterdalen-ingen-klager-til-oss/s/5-55-392313>

07.11.2016

«Ap-topp om Skytterdalen-problemene: - Ikke kjent for meg»

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/sosiale-forhold/ungdom/ap-topp-om-skytterdal-problemene-ikke-kjent-for-meg/s/5-55-393513>

08.11.2016

« «Intetanende» politikere vil ha svar om Skytterdalen»

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/sosialhjelp/barum/intetanende-politikere-vil-ha-svar-om-skytterdalen/s/5-55-393957>

10.11.2016

«Rådmannen lover å ta tak i Skytterdalen-problemer»

<https://www.budstikka.no/barum/formannskapet-barum/skytterdalen/radmannen-lover-a-ta-tak-i-skytterdalen-problemer/s/5-55-395025>

16.11.2016

«Symbolsk million til Skytterdalen»

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/boligmarkedet-i-barum/sandvika/symbolsk-million-til-skytterdalen/s/5-55-397554>

17.11.2016

«Politiet og Skytterdalen»

Innlegg, Visepolitimester Terje Nybøe:

<http://www.budstikka.no/debatt/politi/terje-nyboe/politiet-og-skytterdalen/s/5-55-397815>

19.11.2016

«Hemmelig politistatistikk ble offentlig likevel»

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/politiet-i-asker-og-barum/terje-nyboe/hemmelig-politistatistikk-ble-offentlig-likevel/s/5-55-399279>

20.11.2016

«-Det trengs storoppyrdding i Skytterdalen»

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/kommunale-boliger/sandvika/det-trengs-storoppyrdding-i-skytterdalen/s/5-55-399285>

13.12.2016

«Pusser opp tilgrisede Skytterdalen-blokker»

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/sandvika/kristin-nilsen/pusser-opp-tilgrisede-skytterdalen-blokker/s/5-55-410823>

24.12.2016

«- Vi søker kanskje beliggenhet som er dårligere enn det mange andre vil ha.»

<http://www.budstikka.no/kommunale-boliger/sandvika/rusavhengige/vi-soker-kanskje-beliggenhet-som-er-darligere-enn-det-mange-andre-vil-ha/s/5-55-415862>

«- Utbyggere frykter verditap når kommunen vil kjøpe»

<http://www.budstikka.no/kommunale-boliger/skytterdalen/bolig/utbyggere-frykter-verditap-nar-kommunen-vil-kjope/s/5-55-415857>

Hvordan jobbet vi

Magasinredaksjonens to journalister begynte så smått å titte på saken i september 2016, og holdt på med den innimellom andre prosjekter frem til publisering av første reportasje 5. November, deretter med oppfølgere etter behov.

Trinn 1: Arkivsøk

Dette er et eksempel på et graveprosjekt hvor informasjonen i stor grad ikke bare er tilgjengelig, men også har vært trykket i vår egen avis. Vårt journalistiske prosjekt har vært å samle informasjonen og trekke de lange linjene. Arkivsøket viste at Skytterdalen-prosjektet fikk mye og positiv omtale.

Det var et *boligprosjekt som skulle løse et problem: Boligmangel og høye priser som presset de unge ut av Bærum*. Skytterdalen var et politisk prestisjeprosjekt. “Denne bomaskinen er min baby,” uttalte daværende ordfører Odd Reinsfelt til Budstikka i september 2003, ett år etter at de to blokkene sto innflyttingsklare.

Dessuten representerte prosjektet en *politisk kuvending*. Frem til Skytterdalen ble vedtatt, hadde det politiske (Høyre)flertallet i kommunen i stor grad latt boligmarkedet styre seg selv. Nå var markedet brennhett, og politikerne bestemte seg for å gripe aktivt inn.

Kommunen investerte totalt nærmere 100 millioner kroner. Bærum stilte med 9 mål gratis, ferdig regulert, tomt til en anslått markedsverdi på 20 millioner kroner. Tomten lå svært sentralt plassert i et nedlagt steinbrudd fem minutters gåtur fra Sandvika sentrum. Selve prosjektet ble drevet av Stiftelsen utleieboliger i Bærum (UBB), etablert av kommunen og med adresse hos Asker og Bærum boligbyggelag. ABBL ble engasjert som byggeleder.

Finansiell ryggdekning ble hentet hos Husbanken, men Husbanken fikk ifølge UBBs daværende styreformann “hetta” da de fikk se hvor store blokker det var tegnet. Husbanken hadde fristet med opptil 30 prosent i tilskudd, dette ville utgjøre “halvparten av hele potten avsatt til Husbankens distriktskontor Øst det året”. *Da stilte Husbanken krav: Blokkene som var tenkt som ungdomsboliger skulle ha en klar sosial profil*. Dette klientellet var ikke UBB interessert i å administrere, så de trakk seg ut av prosjektet. Etter dette satt Bærum kommune alene igjen med tegninger av noe som egentlig skulle være til ungdom og pengestøtte betinget at det gikk dels til en annen brukergruppe.

Da de 136 blokkleilighetene sto ferdig høsten 2002, var 96 av de 136 leilighetene var øremerket som rimelige utleieleiligheter for unge bæringer mellom 20 og 35 år. Resten var ulike slags sosialboliger.

Til tross for en god del hurra-rop, også fra lokalavisen, var det interessant å se noe av den tidlige kritikken som kom - allerede da tegningene forelå.

Egentlig var det tegnet inn lekeplass. I mars 2000 oppdaget Fylkeskommunen at det ble planlagt parkeringsplasser der isteden.

– Når en bygger for ungdom under 30 år må småbarn tas hensyn til, sa Olaug Eidet, plankonsulent i Akershus fylke til Budstikka.

– Jeg hadde ikke trodd at slike planer kunne fremlegges. Dette holder ikke mål når en bygger boliger i dag, sa hun, for 16 år siden.

Bærum kommune forklarte at underjordisk parkering ville presse opp prisen på boligene, når poenget var at de skulle være billige. Dessuten hadde ikke folk under 30 så mange biler. Og ikke så mange barn heller, mente ABBL.

Trinn 2: Forespørsel hos politi, brannvesen og kommunale myndigheter, boligaktører

Notiser om krim og uro og utsagn fra beboere og naboer er en indikasjon, men det hadde vært fint med tall. De kom, men det var ikke lett.

Politiet

I 2012 var politiet åpne om antall utrykninger til Skytterdalen og et belastet bomiljø i Skytterdalen.

“Det er dessverre en opphopning av husbråk, legemsfornærmelser, trusler og familievold nettopp her,” uttalte Stig Wettre-Johnsen, leder for fellesoperativ seksjon ved Bærum politistasjon, til Budstikka og fortalte at utrykningstallene var uvanlig høye i forhold til resten av distriktet.

Da Budstikka ba om oppdaterte tall og ny kommentar i 2016, av slo politiet å kommentere. «Vi ønsker ikke å bidra til en negativ omtale av enkelte adresser/områder», svarte visepolitimester Terje Nybøe per sms, etter at Budstikka i et halvt år hadde forsøkt å få ut oppdaterte utrykningstall.

I kjølvannet Budstikkas reportasje – på forespørsel fra lokalpolitikere – oppga imidlertid politiet at de hadde vært innom Skytterdalen 15. og 17. 101 ganger i 2015 – i snitt to ganger i uka. Slik kunne vi til slutt endelig bekrefte det beboerne mente - politiet hadde vært mye i Skytterdalen. For 2016 viste tallene nedgang.

<https://www.budstikka.no/skytterdalen/politiet-i-asker-og-barum/terje-nyboe/hemmelig-politistatistikk-ble-offentlig-likevel/s/5-55-399279>

Brannvesenet

Brannvesenet bekreftet at de var oftere på stedet enn andre steder.

Det hadde også vært en brann med alvorlig personskade samme høst, og den var omtalt på Budstikka.no.

Bærum kommune

Ansatte i Bærum kommunes administrasjon ønsket å svare på spørsmål per mail. Det tok forbausende lang tid å få kartlagt de grunnleggende fakta:

I 2010 bestemte Bærum kommune seg for å droppe ungdomssatsingen i Skytterdalen helt, med en formulering om at alder i seg selv ikke lenger skulle være noe kriterium for utdeling av kommunal utleiebolig. Hvorfor? Kommunen trengte flere sosialboliger.

I november 2016 ble den siste ungdomskontrakten avviklet. Tilfeldigvis var vi tilstede i blokka akkurat da disse leietakerne leverte inn nøklene sine.

Kommunen innrømmet at det har vært noen uheldige episoder knyttet til bomiljøet i Skytterdalen, men mener det er mye bedre nå.

Trinn 3: Strategidokumenter og forskning

Det fantes vitnesbyrd om uro, og det fantes etter hvert polititrykningstall. Men at nødetaer rykker ut, er selvfølgelig ikke i seg selv klanderverdig.

Det viste seg at spørsmålet om samlokalisering av sosialboliger var behandlet både i strategidokumenter og i forskningen. Kort fortalt vet man hvordan det burde være - spredt, smått og jevnt fordelt utover kommunen. Altså ikke som i Skytterdalen.

Her fra Bærums kommune strategidokumenter, som vi siterte dem i reportasjen:

I rådmannens [forslag til handlingsprogram 2017–2020](#) står det at Bærum følger [Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid \(2014-2020\)](#).

Her heter det at «Boenhetene bør plasseres i ordinære bomiljøer, slik at prinsippene om normalisering og integrering ivaretas. Ulike brukergrupper skal ikke samlokaliseres på en uheldig måte.»

Middelet: «Det at kommunale boliger ligger spredt, er med på å forhindre opphopning av levekårsproblemer.»

Kommunalminister Jan Tore Sanner har skrevet forordet: «Boligen og nærområdet har stor betydning for oppveksten til barn og unge.» Han vil forsterke innsatsen for barna, «for å forhindre at dårlige levekår går i arv.»

Det er heller ikke vanskelig å finne forskere som kan uttale seg om virkningen av stor samlokalisering av sosialboliger. Vi inkluderte to av disse stemmene i vår hovedrapportasje. I korte trekk mente disse at 136 leiligheter tett i tett hvor "alle" har problemer er en farlig utvikling i et integreringsperspektiv, og at slike boliger burde spres i vanlige nabolag. I motsatt fall finnes det noe forskning som viser nabolagets potensielt negative effekt på barn og unge.

Trinn 4: Beboere

Vi fant frem til beboere i Skytterdalen på ulike måter. Vi ringte en god del numre i telefonkatalogen, men dette var ikke noen spesielt god metode - enkelte numre ble aldri besvart, andre bodde der ikke (lenger? Eller hadde aldri bodd der?). Vi søkte på facebook, og fant noen navn på denne måten. Vi fant folk på instagram, blant annet under taggen "#shootingvalley". Vi ringte bekjente og bekjentes bekjente og ringte på dører.

Vi ringte folk som tidligere hadde kontaktet Budstikka med klager. Noen av disse stilte opp, og sjekket videre med andre de visste bodde eller hadde bodd i blokkene.

Med Skytterdalen-sakene ville vi ta til orde for vårt lokalsamfunns svakeste, men det var viktig at de selv kom til orde så mye som mulig.

Nesten alle beboere vi snakket om syntes det var fint at Budstikka tok tak i saken. Ikke alle ønsket å stille på trykk.

Vi endte med en grei miks av beboerkilder. Noen åpne, noen anonyme. Noen som hadde bodd på ungdomskontrakt, andre som var tildelt sosialboliger. Unge, godt voksne, etniske norske, utenlandske, med ulike sosiale profiler. I to tilfeller valgte vi å la rusmisbrukere fremstå med kun fornavn, selv om de ikke selv ba om dette, som en slags lavterskelsbeskyttelse for mennesker som skal leve lenge på google etter dette.

De som stilte opp anonymt, gjorde dette av ulike årsaker. En mor som stilte anonymt, syntes det var ubehagelig å skulle si noe kritisk om nabolaget hun tross alt var en del av. En mann som hadde bodd på ungdomskontrakt ønsket ikke å "putte trynet sitt på en sånn sak", en annen ville ikke at hverken bekjente eller arbeidsgiver skulle vite at han hadde bodd der.

Vi hadde regnet med at forespørsler om anonymitet skulle komme. Det er generelt uheldig, men i denne sammenhengen er det også en slags støtte til hypotesen om at bomiljøet i Skytterdalen-blokkene ikke er optimalt.

Imidlertid hadde vi fryktet å få enda flere anonyme kilder enn vi fikk. Vi møtte flere åpne, trygge mennesker som uttalte seg fritt og rikelig til tross for at de hadde det tøft. De ønsket å sette søkelys på ulike sider ved det å bo i Skytterdalen. De ønsket også å fortelle det som var positivt.

Både tidligere og nåværende beboere har sammenfallende historier: Bråk, forsøpling, hærverk, narkotika, hyppig besøk av politi.

«Det var nesten uvanlig å ikke se politi utenfor, og etter som årene gikk ble det bare mer.»

Rita, beboer

«Alt kan kjøpes her. Det er kanskje ikke her jeg bør bo når jeg får tak og orden på livet. Det er jo rusblokka.»

Tina, beboer

Men også:

*Hele livet har han bodd i sokkelleiligheter hvor huseierne har trasket forbi og tittet inn til ham. Nå har han vidt utsyn som ender i høstgule tretopper.
– Vanvittig behagelig. Beste stedet jeg har bodd.*

Casper, beboer

Også barnehagen som er nærmeste nabo til blokkene var en viktig kilde. De pekte på konsekvensen av noe vi hadde lest i arkivene: Blokkene var bygget uten uteområde for barna. Dette hadde negative konsekvenser både for barna i blokkene og for barnehagen ved siden av.

“Det er en forferdelig måte å behandle folk på. De kommer fra krig, og får et bomiljø hvor de heller ikke føler seg trygge. Vi forlanger at de skal integreres, men hva er det de skal integreres i?”

Styrer i barnehagen

Det var også interessant å høre en eks-kommunetopps syn på stedet, Hans-Kristian Lingsom. Han husket godt gladstemningen rundt oppstarten av prosjektet, men syntes i grunnen det hadde gått pent og pyntelig nedover siden innflytting. Det hadde han fulgt på nært hold, for han er pappa til en mann med downs syndrom som bor i den ene Skytterdalenblokka. Han var takknemlig for overbygget var bygget for skjerming de utviklingshemmede i første etasje for “møbler og brekkjern” som på et tidspunkt regnet ned fra høyere etasje, men i dag fremsto leilighetene både som mørke og høyt priset i forhold til hva leietakerne fikk.

Trinn 5: Politikere

Skytterdalen-blokkene, som idé eller som kommunal boligmasse, har ligget under ulike politikere fra slutten av 90-tallet og frem til i dag.

Vi snakket i første rekke med to - hun som var ansvarlig da Bærum lovet bedring sist Budstikka beskrev frykt og uro i 2012, Siw Wikan (h), og han som er ansvarlig nå, Thorbjørn Espelien (frp).

Begge sitter stadig i sektorutvalg Bistand og omsorg.

Senere snakket Nils på nyhet med opposisjonspolitiker Maartmann-Moe fra Arbeiderpartiet. Alle hevdet at de ikke visste at det var så ille, eventuelt at de trodde situasjonen var bedre nå, og at ingen klager hadde nådd frem til dem.

Vi er ikke sikre på hva dette skyldes. Vi mistenker at en del av de som bor i Skytterdalen ikke er i en livssituasjon hvor de synes de kan kreve så mye.

Uansett var det en reaksjon våre lesere lot seg provosere av (i kommentarfeltene).

Etiske problemstillinger: Stigmatisering

Det er et faktum at Skytterdalen 15 og 17 er en adresse hvor det bor mange med det enkelte vil kalle "leveårsutfordringer". Ikke alle disse er problematiske naboer, men noen av dem er det.

Beboere vi snakket med var, som nevnt, allerede bevisst stigmaet.

Ville vi, ved å påpeke problemer i Skytterdalen i offentligheten, gjør det enda vanskeligere for bæringer som allerede har det tøft? I en kommune som Bærum, hvor rangstigen er ordentlig lang, er bare det å være mindre bemidlet vanskelig i seg selv.

Frykt for stigmatisering var også (delvis) grunnen politiet oppga for at de ikke ville fortelle hvor ofte de rykket ut til Skytterdalen.

Vi journalister forstår problemstillingen, men vi mener at problemet her ikke er stigmatiseringen, problemet er problemet - bråk, uro, usikkerhet, forsøpling, rus og vold.

Taushet rundt problemet løser ikke problemet. Kanskje snarere tvert imot.

Det har vært rimelig (men ikke helt) taust rundt denne samlokaliseringen i mange år, uten at lokale politikere har sett grunn til å løse problemet. Tvert i mot ble det lovet endring også da Budstikka skrev om bråk i Skytterdalen i 2012, da med i saken "[Kommunen lover oppgjør med bråk og vold i Skytterdalen](#)".

Det er jo en tittel som er til forveksling lik en av oppfølgerne fra nyhetsgruppa i Budstikka, "[Rådmannen lover å ta tak i Skytterdalen-problemer](#)". (2016)

Vårt mål var å rette søkelys mot et problemområde i Bærum og å sette ord på konkret hva problemene besto i – et område som beslutningstakerne enten ikke visste om, eller visste om men likevel unnlot å gjøre noe med – eller ikke lyktes å gjøres noe med.

Vi har ikke hørt fra Skytterdalen-beboere som føler seg stigmatisert i etterkant, tvert imot har folk vært glade for at vi taler deres sak. Men vi har naturligvis ikke hørt fra alle 136 husstandene. Det kan hende noen syntes det var ubehagelig. Samtidig var det allerede slik at for eksempel barna til en av våre kilder sjelden inviterte folk hjem fordi de ikke likte å vise at de bodde i Skytterdalen.

...og slik sett var stigmatisering også noe av grunnen til at vi valgte å skrive denne saken. Om barna er flau, er det fordi de skjønner hva som er riktig, og hva som ikke er det. Det de ikke skjønner, at de voksne ikke gjør noe med det.

– *Hei. Du ...*

En liten gutt i blå boblejakke og stor skolesekk går målrettet bort til vaktmester Truls.

– *... vet du at det er noen som tegner i heisen?*

– *Ja. Jeg vet det, svarer Truls alvorlig.*

– *Skal dere gjøre noe med det?*

Reaksjoner på sakene

Overveiende positiv, både fra beboere, politikere og lesere.

I den grad vi fikk kritikk fra publikum, var det for ikke å være tøffe nok med de ansvarlige i kommunen. Vi kunne trykket hardere her.

Konsekvenser

- Skytterdalen ble igjen satt på den politiske agendaen. Diskusjonen fortsatte i Budstikkas spalter i flere uker.
- Det ble iverksatt oppussing.
- Det skal også være planer om utbedring av utearealer.
- Problembefoere skal følges tettere opp.
- Politikere har også tatt til orde for å løse opp den kraftige konsentrasjonen av sosialboliger ved å selge seg ned i blokkene (mulig leie-til-eie-program), og i stedet kjøpe egnede leiligheter over hele kommunen.

Billingsstad

12. januar 2017